

visningsvæsenet ordnes af Staten under Kommunernes Medvirkning. Fælles, vederlagsfri og forpligtende Skoleundervisning i Hverdags- og Højskoler. Religionsundervisning udelukkes." Det er noget ganske andet end, at man til forskellige Tider har talt om forskellige Former for Religionsundervisning. Jeg siger ikke, at Socialdemokraterne stiller det Forslag nu, de har ikke fundet det oportunt at gøre det; men det staar i deres Program, og den Dag, det skal gennemføres, har vi Brug for den frie Skole.

Vesterager: Med Hensyn til den højtærede Undervisningsministers Udtalelser om Børnenes Selvvirksomhed er der ikke nogen større Uoverensstemmelse, idet vi fra forskellige Sider har givet disse Tanker vor Tilslutning. Det kan godt være, vi ikke alle ønsker at gaa lige vidt, men i alt Fald vil det rimeligvis være muligt indenfor Udvalget at forhandle os til Rette om disse Tanker. Men det forundrer mig i høj Grad at høre, at den højtærede Undervisningsminister mener, at Staten kun skal sørge for de ydre Rammer ved Skolen, men ikke skal have noget som helst at gøre med Aanden i Skolen. Jeg maa dog mene, at noget af det vigtigste er, at man undgaar en aandsløs Skole. Intet er værre end en saadan. Derfor kan den højtærede Undervisningsminister ikke ganske skyde dette Spørgsmaal fra sig, naar det er saa stærkt fremdraget fra forskellige Sider: hvad skal det være, som skal danne Grundlaget for den Undervisning, der bliver givet i vor Skole? Det er, som fremhævet af det ærede Medlem Hr. Chr. Søgaard, ikke kommet frem i den store Skolekommission, at Religionsundervisningen skulde sættes ud af Skolen. Det har man altsaa ikke ment, det var rigtigt at gøre paa det Tidspunkt. Men det kunde jo tænkes, at man vilde gøre det, og saa maa man gøre sig klart, hvad man vil sætte i Stedet. Men vil man ikke have, at Kristendomsundervisningen skal ud af Skolen, maa man ogsaa indrømme, at vi maa have en rimelig Plan derfor, at der maa tages Hensyn dertil.

Men det er ikke en Gang det væsentligste, nej, det væsentligste er jo dette: hvad skal danne Grundlaget for hele Opdragelsen? Man kan nemlig ikke saadan uden videre i Opdragelsens Tjeneste tage sig i Haaret og løfte sig selv op. Der maa være et Grundlag at staa paa, et moralsk Grundlag. Og skal det være det Grundlag, der er nedlagt i Kristendommens Opfattelse,

eller skal det være et ganske andet? Det kan Staten ikke være uinteresseret i, og det kan Staten heller ikke skyde fra sig som noget den ganske uvedkommende, thi det vil i Virkeligheden være af meget større Betydning end selve Skolens Rammer, Indholdet er langt vigtigere end Rammerne, og derfor undrede det mig noget, at den højtærede Undervisningsminister ganske rolig lod det passere forbi, som om det var af mindre væsentlig Betydning: Staten skulde bare sørge for Rammerne, Aanden og Indholdet var underordnet.

Efter Minister Appels Forslag, saaledes som det blev fremsat her i Tinget, var Præsten født Medlem af Skolekommissionen; det blev ganske vist stemt ud, men der kom aldrig nogen Lov ud af det. Tanken var den Gang, at Præsten skulde være født Medlem, og desuden skulde der være et Medlem fra Kommunalbestyrelsen. Nu har den højtærede Undervisningsminister sat Præsten ud og opført to Kommunalbestyrelsesmedlemmer; den højtærede Minister skylder Regnskab for, om det er af pædagogiske Grunde, af Hensyn til Forældrene, om det er, fordi Kommunalbestyrelsesmedlemmerne er bedre uddannede til at føre Tilsyn med Skolen, mere i Stand til at bedømme Skolens Arbejde end Præsten. Jeg fastholder min Opfattelse; jeg tror, at Præsten i Almindelighed vil være langt bedre udrustet til at bedømme Skolens Arbejde end en kommunal Mand. (*Vilhelm Rasmussen:* Det er en stor Kompliment til den kommunale Valgret). Det er en stor Kompliment til den sunde Fornuft.

Spørgsmaalet om private Skoler og Friskoler skal jeg ikke komme dybere ind paa, jeg kan i det væsentlige henholde mig til, hvad der er sagt herom fra anden Side. Det bliver sikkert nødvendigt at værne om disse Skoler.

Med Hensyn til det ærede Medlem Hr. H. P. Hansens Indvendinger maa jeg gøre opmærksom paa, at det, som det ærede Medlem beskyldte mig for: at jeg ikke var rigtig redelig i mine Udtalelser, var ikke saa lidt ved Siden af, thi Citatet var ganske forkert. Jeg har ikke med et eneste Ord sagt, at den højtærede Undervisningsminister vilde rive Baandet mellem Stat og Kirke over, men jeg har sagt, at Ministeren vil rive Baandet mellem Skolen og Kirken over, og det er dog noget ganske andet. Det er, mener jeg, den Tankegang, som gaar gennem Lovforslaget, at Baandet mellem Skole og Kirke skal løsnes, rives over. Hvordan det saa vil gaa med Forholdet mellem Stat og Kirke,